

DOMOVINA

Kaj dvakrat na teden, in sicer v soboto in ponedeljek. — Popisi naj se levo in desno pošiljajo vrednotno, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za izdajanje se plačuje po vsaki temotijni pristojbini ter od vsake pravega po 20 vrn. na vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popusti. — Razpisnice za čisto leto 8 kren, za pol leta 4 krena, za četrt leta 2 kreni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Preosnova volilnega reda.

V poročilih iz deželnega zbora smo že pisali o preosnovi, ki so jo postavili poslanci nemške ljudske stranke glede deželnozbornega volilnega reda na razpravo. Po tej preosnovi bi Slovenci na Spod. Štajarskem prav nič ne pridobili, medtem ko bi si nemška ljudska stranka zagotovila za dolgo vrsto let neomejeno gospodstvo nad celo deželo. Zato je jasno, da smo Slovenci morali protestirati zoper to krivično in ljudstvu naravnost sovražno volilno preosnovo.

Edin svobodomiseln napredek, ki se kaže v njej, obstoja v tem, da bi se vpeljal nov volilni razred, ki bi imel sedem poslancev. V tej splošni ali četrti kuriji bi imeli pravico voliti vsi moški, ki so avstrijski državljani, so že izpolnili 24. leto in nimajo v drugih kurijah volilne pravice, torej kakor pri državnozborni peti kuriji. Poslanci te kurije bi bili razdeljeni trije na mesta in štirje na kmečke občine. Po novem volilnem redu bi se vršile volitve naravnost in ne po volilnih možeh, tudi v kmečkih občinah. To bi bili dva dobri strani novega volilnega reda; sicer pa obsega same nepravilnosti in krivice.

Pri volitvi deželnih odbornikov ni bil Slovenec noben sedež v deželnem odboru postavno zajamčen.

Deželni zbor ni sklenil tega nestvara novega volilnega reda; onemogočili so sprejem nemški konservativni poslanci kmečkih občin, ki so odšli od seje, mesto, da bi se v njihovi navzočnosti sklenil ta zakon. Zbornica je vsled njih odboda postala nesklepčna.

Virilnih glasov bi bilo po novem redu pet, t. j. dva več kakor poprej; že to dokazuje, da bi nov volilni red ne bil napreden temveč nazadnjaški. Veleposestvo naj bi imelo 12 poslancev, mesta, trgi, obrtne zbornice 27 poslancev, kmečke občine pa 23. — Nemški konservativci so vložili minoritetni predlog, po katerem naj bi veleposestniki volili samo šest poslancev, da se razni kraji, priklopijo skupini mest in trgov, da bi kmečke občine imele 26 poslancev in da sme v veleposestvu voliti vsak veleposestnik, ki plača 400 kron davka, od katerega mora najmanj polovico biti zemljiškega davka.

Večina v deželnem zboru pa je ta predlog zavrgla. Konservativni poslanec Hagenhofer je govoril ostro zoper to, da kakih 40 trgov ne voli v mestni skupini temveč skupaj s kmečkimi občinami, ter se vidi, kakor da bi živeli v teh trgih sami neizobraženci. Da bi bil novi volilni red slab, dokazuje tudi to, da je v mestnih skupinah 48.000 moških odraslih prebivalcev in 23.226 volilcev, v kmečkih občinah pa je do 1.026.440 prebivalcev in le 94.410 volilcev!

Ker je večina zavrgla vse predloge manjšine, so konservativni poslanci odšli iz zbornice. To je bilo pri prvem posvetovanju o premembli volilnega reda dne 22. t. m.; k seji dne 24. t. m. ko je bila zopet na dnevnem redu preosnova volilnega reda, pa konservativnih poslancev sploh ni bilo.

Z načrtom zakona o preosnovi volilnega reda se je štajarska ljudska stranka pokazala nazadnjaško, kot da bi ekzistirala 150 let za sedanjo dobo. Načrt novega zakona je na

ravnost sramota za stranko, ki boče veljati za najsvobodomiselnjšo na Štajarskem.

Po novem volilnem redu bi znašal volilni cenzus za mestno in kmetijsko skupino še nadalje 10 kron; kaj briga nemško ljudsko stranko, ako je na tisoče obrtnikov in poljedelcev brez vsake politične pravice! Nemška ljudska stranka zastopa izkoriščajočo buržoazijo in ljudstvu neprijazno uradništvo, po tem se ravna in po tem dela. Zato pomnožuje virilne glasove, zato pušči, da veleposestniška skupina še nadalje obstoja, zato pomnožuje mandate izkoriščevalcev, zato dá prebivalstvu četrte kurije le štiri mandate. Nemška ljudska stranka noče, da bi prebivalstvo dobilo svoje pravice, to je zlasti pokazal predlog, da dobi župan graškega mesta svoj virilni glas. Potem bi imel Gradec osem glasov, to je toliko kakor vsi Slovenci, ali tretjina vsega prebivalstva cele dežele.

Prememba volilnega reda se torej ni posrečila; roparski napad nemške večine deželnega zbora se je izjalovil. Krivica, ki bi bila po novi predlogi volilnega reda prizadeta volilec kmečke skupine, je bila srečno odbita. Slovenski narod si sedaj lahko oddahne, da se ni posrečila ta krivica.

Slovensko prebivalstvo zahteva splošno enako in direktno volilno pravico. Preosnova volilnega reda v tem smislu bi bila edino umestna in res svobodomiseln.

Kmetska stavka.

Mi živimo v dobi štrajkov. Vse stavka! Kjer se kaki vrsti ljudij alabo godi, tam sklenejo stavkati, da si na ta način pomagajo. Ni tukaj kraj, kjer bi ocenjevali stavko z npravnega, narodno-gospodarskega ali zakonitega stališča. Dejstvo je, da se vsepovsodi stavka. Vendar smo bili doslej vajeni le stavkajočih delavskih slojev raznih panog n. pr. rudarjev, železničarjev, raznih obrtnih pomočnikov itd. O kaki kmetski stavki ni bilo še govora: — in vendar je res, da tudi kmetje stavkajo — in sicer pri nas v Avstriji.

Pod besedo „kmetje“ ne razumemo morda kmetskih delavcev, hlapcev, nego prave kmetske gospodarje. Marsikomu se bode čudno zdelo, kako bi bilo to mogoče, da bi gospodarji stavkali: češ, mogoče je bilo to prej, svoj čas, ko je kmet še robotaril, — ali sedaj. — — —

Kmetska stavka je začela v Galiciji. V Galiciji imajo, kakor znano samo prav velikanska, ali pa prav mala posestva. Posestnika kmeta srednje vrste tam ni. Že pri nas, kjer pravega velikega posestnika v galiskem pomenu nimamo, vidimo, kako je manjši revnejši kmet vedno odvisen od večjega, odvisen politično in še bolj gospodarsko. Čudno je, da se pri nas ne da odvisnost odpraviti, ko imamo vendar vse polno denarnih zavodov, katerih glavni namen je kmeta osloboditi iz jarma družega, kojemu je dolžan. Če je že pri nas s politično in gospodarsko slobodo tako slabo, ko imamo mnogo posojilnic in hranilnic, kako je šele v Galiciji, kjer nimajo ljudskih denarnih zavodov, nego le kapitalistične banke.

Gališki mali posestnik je dvoje: prvič je gledé svojega lastnega obremenjenega zemljišča takozvani samostojen kmetovalec, gledé na zemljišni dolg, kojega mora z obrestmi vred — v delu z roboto plačati, je pa kmetski delavec pri svojem upniku. Le-ta pa mu plača njegovo delo toliko, da komaj živi. Ker mora na dveh straneh delati, je jasno, da mu njegova zemlja ostane zanemarjena.

Tako pridemo do zaključka, da je gališki kmet mnogo na slabšem kakor vsak hlapec pri nas. Kajti hlapec pri nas hoče imeti pošteno hrano in dober zaslužek, ter si pri nekoliko varčnosti lahko precej prisluži. Ne tako gališki kmet, kateri s svojim delom na lastni zemlji komaj pridela za se najpotrebnejše, z delom na upnikovi zemlji pa ne plača družega kakor obresti. Razven tega je pa od hlapca na slabšem tudi v tem, da je vezan na zemljo, dočim je oni prost. Mnogo slabša je taka odvisnost od neželane robe.

Taki kmetovalci z dvojno naravo sedaj stavkajo v šestih galiških okrajih. Dela pri svojih upnikih se nočejo poprijeti, pa tudi na lastnem iz doslednosti ne delajo. Na ta način hočejo prisiliti vlado, da posreduje pri upnikih za odpravljenje neznosnih razmer. Upamo, da bode vlada to tudi storila, — želeli bi le bilo, da se to ne bi zgodilo prepozno, ko bo kmetski upor že izbruhnil.

Kmečki upori so mnogo nevarnejši kakor delavski, kajti delavci dobijo danes kolikor toliko pouka v raznih delavskih društvih, razven tega pa imajo tudi precej inteligentne voditelje, ki jih pravočasno brzdajo. Vsega tega ne najdemo pri kmetskem uporu v Galiciji, kajti znano je, da je kmečko ljudstvo v Galiciji na najnižji stopinji omike izmed vseh avstrijskih krogovin. Ako vlada ne bo nastopila naglo z vso potrebno previdnostjo, bomo kmalu imeli žalostno priliko poročati, da je pod vojaškimi in orožniškimi bajoneti in pred njih krogami tekla državljanska kri.

Naše vlade stoje vedno na stališču, da morajo s svojo močjo podjetnikom pomagati, dočim je po našem mnenju poklicana jih le varovati in kmetovalcem pomagati. To se da doseči, če vlada začne skrbeti, da se uvede mesto ekstenzivnega gospodarstva intenzivno; dalje bi bilo dobro, če bi vlada opustila vsa umetna in neumetna sredstva za vzdrževanje veleposestev, takozvanih latifundij. Najboljše sredstvo bi pa seveda bilo, osrečiti Galicijo s potrebnimi prometnimi zvezami, da bo mogoče pridelkom dobiti primerno ceno. Končno je veljavno tudi pospeševanje obrti in industrije, da se dobe podjetja, kamor bo mogoče spraviti delavske sile, kojih je v Galiciji še vedno v izobilju in koje tvorijo mrtev kapital, ker ne najdejo dela in ne plačila.

Če se to doseže potem bo vsaj gališkemu kmetu odprta edna pot do človeške eksistence, kajti danes ima izbirati le med robotvom kakor smo že gori opisali — in pa med stavko. Stavka je pa lahko, kakor gori omenjeno silna in naporna, — ali pa mirna — če gre namreč kmetič ter poproda, če sploh kaj ima, in jo popiha v Ameriko.

Tudi to je stavka, katera še čaka našega slovenskega kmeta. Proti tej stavki se trudijo razni faktorji: tako n. pr. vlada Zedinjenih držav v Ameriki, koja pošilja izseljence brez premoženja kar nazaj v Evropo, — tudi naša vlada se trudi omejiti to kmetijsko stavko — s tem, da svari kmetovalce pred agenti; dalje mislijo uvesti neko postavbo zoper izseljevanje; — a vse to po našem mnenju ne bo nič pomagalo, ker se stvar pri napačnem koncu prime. V prvi vrsti je treba gledati, da se odpravi vzrok stavke, izseljavanja, potem ne bo treba paziti na posledice. V prvi vrsti treba kmetu pomagati do gospodarske samostojnosti, ga gospodarsko odgojiti in mu v sili pomagati, potem ne bo stavkal, — potem bo delal in ostal rad na rodni zemlji.

Celjske in štajarske novice.

(Abiturijentska veselica) V soboto so se poslovali od nas gg. abiturijenti. Pokazali so ob tej priliki, da res morejo podati občinstvu kaj posebnega. Saj pa tudi ni malenkost, naučiti se vkljub vsem skrbem in trudu, ki ga povzroča matura, toliko tako težkih pesmij. Vsi zbori in okteti izvajali so se precizno, da se je bilo čuditi; zlasti nas je očaral v "Ciganih" g. Asič s svojim prekrasnim tenorjem. Lahko se reče, da se tako ubranega in v resnici lepega petja ni slišalo v Celju že več let. — Koncertu je sledila animirana prosta zabava in ples, ki je trajal do ranega jutra. — Presenetilo nas pa je, da je bila udeležba veselice tako pičila. Občinstvo je pač pokazalo, kako malo zna ceniti trud, ki so ga imeli gg. prireditelji. Zlasti nas je osupnilo, da nismo zapazili med udeleženci nobenega gg. profesorjev. O gospoda, to se pač ne pravi budit v mladini narodno navdušenost! Kako vse drugače se postopa pri Nemcih! Vzlic temu pa se je sobotna veselica sijajno obnesla in gg. abiturijenti so lahko ponosni na njo.

(Celjski župan) Stiger je odstopil, kakor je javil v zadnji seji občinskega sveta. Kot vzrok svojemu odstopu je navedel slabo zdravje; kot se čuje, pa je vzrok čisto drug. Stiger se ni hotel dati komandirati od raznih nemških kričarjev in zagrizencev v občinskem zastopu, ki so hoteli imeti glavno besedo. Zato je mož rajši odstopil.

(Naše narodne trgovine) Zoper nemške napise na slovenskih prodajalnicah smo že dosti, žal, da brezuspešno pisali. Danes se ozremo na nek drug pogrešek naših trgovin, to je nemško govoričenje. Kadar pride človek v takšno narodno trgovino, misli, da je zašel med same Nemce. Nemškutari se, da je groza; in to naj bodo na rodne trgovine, sem naj zabajajo okoliški kmetje kjer skoro ni čuti slovenske besede?! Neki kmet se je pritožil, da je dobil na slovensko vprašanje v neki naših narodnih trgovin nemški odgovor. Če to ni sramota, potem ne vemo, kaj je! — Nekje sta v službi dva nemčurja, pomočnik in blagajničarka. Rodom sta koroška Slovence, a ko sta se naučila nemški, sta postala uskoka. Blagajničarka se je izrazila, da ne zna slovenski, in ko ji je uslužbenec iz sosedne trgovine pri nesel užigalice družbe sv. Cirila in Metoda, je rekla: „Diese Zünder kann ich nicht brauchen!“ — Njen brat ima vizitke, na katerih se nahajajo v barvotisku plavice, povezane s frankfurtarskim trakom. Ta kome je izrazil tudi obžalovanje, da se nahaja „im windischen Geschäfte“. Gospodar seveda o tem nič ne ve! To je narodna trgovina! Da se obnašajo ti uslužbeni tako izzivalno, da žalijo naš narodni čut, gotovo ni častno za šefa, ki ima v službi ljudi, ki ne spoštujejo njegovega jezika.

(Most čez Voglajno) pri kemični tovarni so, kakor znano, zadnje povodnji hudo poškodovale in podirje tako, da bi moral človek hoditi čez železniški most onkraj, česar pa železnica ne dopušča. Most se je vedno mnogo rabil, in so prizadele za njega popravo oziroma za sezidanje novega mostu tri občine; celjsko-okoliška, škofjevaška in teharska, razven tega pa tudi nekateri zasebniki, zlasti kemična tovarna. Dasi je naprava mostu javna stvar, sta se lastnik kemične tovarne g. pl. Gossleth ter oskrbnik iste g. Confidenti za to toliko pobrigala, da se je od pri zadetih občin sklenilo sezidati nov most, za koji da g. pl. Gossleth 100 K. Most bi tudi že stal,

ker so bili načrti že izdelani, ali ker ima tudi južna železnica svojo besedo, — cela stvar sedaj počiva pri ravnateljstvu. Vsi prizadevi, zlasti pa ljudstvo, so zelo nevoljni zaradi tega zavlačevanja. Kaj ko bi okrajno glavarstvo kot varstvena oblast tu vmes poseglo in napravilo red, ker mnogo ljudi vedno sili čez železniški most, da si s tem skrajša pot.

(Prettnerjev konkurz) je sedaj končan civilno in kazensko. Civilno je končan z izgubo 70% na strani upnikov, kazensko pa z izgubo prostosti za šest tednov na strani Prettnerjevi. Radovedni smo, kaj bo storil sedaj občinski svet celjski, ko bo moral eden njegovih članov šest tednov sedeti v zaporu. Ali bodo morda hodili v zapor k Prettnerju na posvetovanje, ali bode sodna oblast tako kulantna, da bo puščala Prettnerja k sejam? Celjski Nemci se že sedaj menijo, kakšno spremstvo bodo dali temu „narodnemu mučeniku“ v zapor; ko pride iz zapora, mu pa mislijo položiti mučeniški venec pred, po jedi duhtečnega. Naroden mučenik pa je tudi Prettner dvakrat: enkrat se je narodno mučil, ko je postal iz Slovence Nemec, drugič pa 27. t. m., ko je moral pri okrožnem sodišču priznati, da je njegovega konkurza kriv g. Strupi. Nemcem torej že gre za nohte naseljevanje slovenskih obrtnikov v Celju. No, pa se bodo že morali privaditi take zanohtnice, če ne bodo hoteli raje postati pametni.

(Zaprta pisarna) Tukajšnjemu odvetniku Stepischneggju je na ukaz štajarske odvetniške zbornice prepovedano za eno leto izvrševati svoj posel. Pisarno so mu zaprli; njegovo delo pa prevzame dr. Schurbi in sicer s 1. avgustom t. l.

(Utonil je) v Št. Pavlu pri Preboldu osem let star šolar. Šel se je kopat v Bolsko, in ker je bila voda kalna vsled dežja, se ni videlo, kje je globoka; naletel je po nesreči na tako nevarno mesto in zginil v vodi.

(Pripoznanje) Okrajni šolski svet vranski je v seji dne 12. junija t. l. izrekel učitelstvu v Braslovčah za voditev in uspešno delovanje šolarske kuhinje pisмено priznanje.

(Iz Gornje Ponikve) Stavba nove dvorazredne šole v rlo napreduje; sedaj je že pod streho. Kmalu se bode učiteljska služba razpisala, na kar se že sedaj cenjeni prošniki opozarjajo. Učitelj ima prosto stanovanje, obstoječe iz dveh lepih sob, kuhinje in kleti. Kraj je zdrav, ljudstvo mirno in prijazno.

(Nevihta) Pri Sv. Štefanu je bil dne 19. t. m. grozen vihar z nalivom dežja in toče, ki je napravil mnogo škode na žitnem polju in v vinskih gorah. Strela je udarila dvakrat zaporedoma v zvonik podružnice sv. Ane na Bačnigori. Udarila je tudi v hišno poslopje posestnika Matije Pušnik. Hiša je do tal pogorela.

(Dijaški sestanek v Šmarju) Na dijaškem sestanku dne 3. avgusta v Šmarju pri Jelšah razpravljalo se bo o naslednjih točkah: a) Enketa o materijelnem stanju slov. štaj. akademikov — poroča stud. phil. Vlado Pušenjak. b) Razgovor o kulturno-političnih strujah na Slovenskem — govori cand. iur. Štefan Šagadin. c) Pogovor o ustanovitvi ferijalnega društva za Sp. Štajarsko — poroča stud. med. Vekoslav Spindler.

(V kopališče) na Laško je do 19. t. m. dešlo 142 strank s 402 osebama.

(Prijet morilec) Leta 1897 so našli pri Brežicah v leseni hišici umorjeno prodajalko tobaka Pintarič. Morilec jo je oropal. Sedaj so prijeli nekega dosluženega topničarja, imenom Filip Wuteln, ki se je sam izrazil, da je neko žensko zadavil. Ob času umora je služil v bližini Brežic za hlapca.

(Nova šola) V Artičah je bil dne 23. t. m. položen in blagoslovljen vogelni kamen za novo štirirazredno ljudsko šolo. Zidarji in delavci pod nadzorstvom svojega delodajalca g. C. Scagnettija so na to pričeli z novo zgradbo. Bog daj svoj blagoslov!

(Štajarske toplice) Deželno kopališče Rog. Slatina je neslo lansko leto 64288 kron; ono v Dobrni pa 15585 kron čistega dobička. To sta pač dve dobri molzni kravi na slovenskih tleh za lačne graške blagajne, zato pa se Nemci tudi tako boje izgubiti Spodnje Štajarsko.

(Občinske volitve) v Spodnji Polskavi dne 22. t. m. so za Slovence sicer neugodno izpadle,

ker večino v občinskem odboru bodo imeli nemčurji. V prvem razredu so pa prvič zmagali Slovenci. Prej so imeli Nemci vse tri razrede.

(Nesreča) Dne 18. t. m. je v Studenicah udarila v neko hišo strela, jo vžgala ter ubila neko 14letno dekle.

(Žensko učiteljske v Mariboru) se odprli že jeseni. Najprej se odprli prvi razred, v katerem bo učni jezik nemški. Zavod se bo vzdrževal na deželne stroške.

(Pisarniški ravnatelj mariborskega okrožnega sodišča zblaznel) Poroča se, da je pisarniški ravnatelj mariborskega okrožnega sodišča Pavel Krahovec zblaznel. Radi nervoznosti je bil že nekaj časa na dopustu. Zadnjič se je hotel odpeljati v Celje, v železniškem vozu se je slekel in kričal, da se vlak ne sme odpeljati, dokler ne pride njegov krojač in mu ne naredi obleke brez podklade. Odpeljali so ga v opazovalnico v Gradec.

(Regulacija Pesnice) Štajarski deželni zbor je sklenil, začeti z uravnavo Pesnice od Možgancev do izliva v Dravo. V ta namen je proračunjenih 59.000 kron.

(Učiteljske službe) Na petrazredni, v tretjem krajnem razredu se nahajajo ljudski šoli pri Sv. Marku pri Ptujju je do konca zimskega pololetja definitivno popolniti nadučiteljsko mesto. Prošnje do 15. avgusta t. l. na krajni šolski svet. Na dvorazrednici pri Sv. Volbenku v Slov. goricah je popolniti mesto učitelja ali učiteljice z dohodki po tretjem krajnem razredu in s prostim stanovanjem do 1. novembra t. l. stalno ali začasno. Prošnje do 15. avgusta na krajni šol. svet.

(Nesreča pri streljanju, zoper točo.) Pri Sv. Katarini se je te dni smrtno ponesrečil 9letni Franc Kos, ki v družbi posestnikovih sinov 19letnega Šimeka in 13letnega Antona Medveda streljal proti toči. Strel se je prezgodaj vnel, iskra je odletela na preblizu stoječi smodnik, vsled česar je nastala eksplozija. Ranjena sta tudi tovariša Kosova.

(Nesreča na železnici) Vlak je povozil med Vuzenico in Vuhredom 60 let staro Marijo Čern iz Št. Vida. Bila je na mestu mrtva.

(Za nemško pevsko slavnost v Gradcu) ki se je vršila v nedeljo, se je oglasilo 1097 nemških društev z 11.258 pevci. Vojaška godba pri slavnosti ni sodelovala, tudi vojaštvo ni bilo zraven.

(Na graški univerzi) je v letošnjem poletnem tečaju po dokončanih pravnih študijah napravile 20 Slovencev drugi, to je judicijalni državni izpit. Potemtakem zapušča sedaj graško pravno fakulteto 20 Slovencev s prebitim judicijalnim izpitom; izmed onih slovenskih kandidatov, ki bodo delali izpit še le meseca oktobra z veljavo za ta tečaj, se jih lahko računi deset, tako, da znaša na graški univerzi število absolviranih slovenskih pravnikov z dovršenim drugim državnim izpitom to leto okroglo 30.

(Izjava in sklep izvedencev za streljanje zoper točo v Gradcu) Vsled vabila avstrijskega ministristva se je vršilo dne 20.—24. t. m. posebno posvetovanje slovečih meteorologov in znanih veščakov iz vse Evrope, skupaj 70, da se vprašanje o streljanju zoper točo končno reši. Večina veščakov se je izrekla dvomljivo, 10 pa za in štirje proti. Vsled tega se je sprejela resolucija, da se morajo natančni strelni pckusi še nadaljevati 8—10 let in sicer na državne stroške. Kot merodajno poskusno polje je izbrati po toči dostikrat poškodovani kraj.

(Nemško šolstvo) V pretečenem letu je plačevala štajarska dežela za sledeče svoje zavode: Višja realka v Gradcu 91487 kron, višja gozdarska šola v Brucku 53765 kron, deželne meščanske šole 100463 kron, rudarska šola v Ljubnem 34130 kron, muzej, Joanneum 125161 kron, risarska akademija 13.063 kron, kmetijska šola v Grottenhofu 26618 kron itd. A Slovencem ne vzdržuje dežela niti edne šole!

(Posredovanje za kmetijske moške posle) Vojno ministristvo je dovolilo graški dobrodelni posredovalnici, da ji pošljejo vsi vojaški oddelki, ki se dopolnjujejo na Štajarskem, zaznamke vojakov iz slojev kmetijskih delavcev, ki si želijo po dosluženi vojaški dobi službe kot kmetijski posli in delavci. Posredovalnica bo to posredovala brezplačno.

Deželni zbori.

V štajarskem deželnem zboru je v petek posl. Mosdorfer podal poročilo finančnega odseka o Ornigovem predlogu glede zgradbe poslopja bolnišnice v Ptuj. Po tem poročilu se bo sedanji bolnišnici dodalo še drugo nadstropje, kar bo veljalo 21.095 K. Posl. Kottulinsky je za več poštosti poškodovanih občin zahteval podpore. Zahteva se je oddala deželnemu odboru. Potem je deželni glavar zaključil sejo in zasedanje. Deželni zbor se je torej razšel, in se snide zopet po volitvah, ki bodo v kratkem razpisane.

V koroškem dež. zboru je bila sprejeta sprememba volilnega reda, ki je seveda na korist Nemcev. Posl. Einspieler je predlagal naj se število kmečkih poslancev poveča na 17 in naj se spremene volilni okraj. Predlog je bil odklonjen, na kar so poslanci Einspieler, Grafenauer in Huber zapustili zbornico. Z 29 glasovi je bil predlog večine sprejet.

V dalmatinskem dež. zboru je bila sprejeta adresa, da se Dalmacija priklapi k deželam hrvatske kraljevine. Dalmatinski deželni zbor je to pot prvič zahteval združenje in celokupnost vseh onih dežel, v katerih stanujejo Hrvaste.

Nižje-avstrijski deželni zbor je sprejel v vseh treh branjih vladni načrt zakona, po katerem se oproščajo cena in zdrava stanovanja za delavce vseh deželnih naklad. Večina deželnih zborov je že zaključila zasedanje.

Druge slovenske novice.

(Ubil se je) na mostu pri Otočah na Gorenjskem železniški uslužbenec Albini Jakše iz Ljubljane. Pripeljal se je dne 23. t. m. na kolesu brez zavore ter zadel s tako silo ob ograjo, da je obležal mrtev.

(Toča je pobila) 22. t. m. zvečer v več krajih ob Savi zraven Zagorja in Litije. Uničen je na dolgi progi ves poljski pridelek.

(Toča) je zadnje dni v raznih krajih Kranjske napravila škodo, tako okrog Vinice in Adlešic v Belokrajini, v črnomeljskem okraju, okrog Dolskega v kamniškem okraju ter v Št. Janžu, Radečah in v Boštanju na Dolenjskem.

(Toča in hud vihar) so imeli več dni zapored v Moravčah na Gorenjskem. Toča je uničila poljske prideleke, vihar pa je ruval drevesa ter podrli celó tristo let staro lipo pred graščino na Brdu.

(Ogenj) V četrtek ponoči so v Tupaličah nad Kranjem na Gorenjskem pogorela dvema gospodarjema vsa poslopja. Eden posestnik je sam zažgal in je zdaj že zaprt.

(„Narodni dom“ v Velikovcu.) Hiša, ki jo je kupila slovenska posojilnica v Velikovcu ter jo nazvala „Narodni dom“, je zdaj popravljena in urejena. Ker je bilo poslopje precej zanemarjeno, so trajala popravilna dela nad dva meseca in so stala posojilnico mnogo žrtev. V hiši se nahaja tudi gostilna, ki se je dozdej prav dobro obnesla; za sobe za prenočevanje tujcev se je omislila nova moderna oprava. Dalje se nahaja v „Narodnem domu“ posojilnica, ki ima v zgornjem nadstropju dve lepi sobi. Tudi gospodarska zadruška je iz grčbinskega predmestja sem prešla v svoja delovanja. Tako je ta krasno prenovljeni „Narodni dom“ zdaj v resnici ne samo najlepša ampak tudi največja gostilna v Velikovcu. Kdor pride tje gori, naj se ne pozabi oglasiti v tej gostilni.

(Učiteljski dom v Celovcu.) Za sprejem v „Učiteljski dom“ se je oglasilo 25 prosilcev. Odbor jih je sprejel sedem, ki se bodo dali na dobra zasebna stanovanja, dokler društvo ne more se zidati svojega doma, kar se bo prej ko mogoče pričelo. Sprejetih gojencev je pet Korošcev in dva iz Štajarske.

(Velikanski vihar.) Dne 18. t. m. je divjal silen vihar s točo v nekem delu Koroške. V Vrhovcih je razjaval vihar tako silno, da je pol vasi v razvalinah. Posebno zadet je posestnik Tomažič; vihar mu je razdejati tri velika poslopja. Sadno drevje leži vse na tleh, polje je toča popolnoma pobila. Skoro vsi posestniki so ob vse imetje in so, rešili le golo življenje. Iz Celovca je prišlo 100 vojakov na pomoč kmetom.

(Zopet štrajk na vipavski železnici.) Iz Ajdovščine se piše, da je opustilo okoli 100 do mačih delavcev delo pri nakladanju pragoza na vagona za nasipanje proge iz Ajdovščine proti Gorici, ker jim podjetnik noče toliko plačati, kakor zaslužijo.

(Nesreča.) V nedeljo, dne 20. t. m. se je peljal kupec s sadjem Mih. Marinič iz Kozane s konjem in vozom čez vodotok hudournika Tera na Furlanskem. Struga je bila suha, ali kakor bi trenil, privah se voda s tako močjo, da odnese konja, voz in njega. Revez je ugonil.

(Umor.) V noči od 21. do 22. t. m. je sedel lovski čuvaj Ivan Uljanič v neki žganjarni v Pazinu. O polnoči je prišel v isto žganjarno črevljar Ivan Ferendič, popil čašo žganja potem pa sunil Uljaniča trikrat z nožem tako, da je mož na mestu umrl.

(Tovarna pive na Reki.) Na Reki se je osnovalo delniško društvo, ki bo zgradilo veliko tovarno za pivo.

Dopisi.

Iz Medmurja. Slovensko akad. fer. društvo „Bodočnost“ je priredilo dne 20. t. m. svoj ustanovni občni zbor. Vkljub silno slabemu vremenu se je udeležilo zborovanja precej akademikov, skoraj polovica članov in občni zbor se je vršil popolnoma ugodno. Odboril se je poslovnik društva v celoti in vršile so se tudi volitve. Voljeni so bili stud. med. Vekoslav Spindler predsednikom, stud. iur. Josip Fašalek podpredsednikom, stud. phil. Vlado Pušenjak tajnikom, abiturijent Matija Heric blagajnikom, abiturijent Dragan Gregorič odbornikom ter stud. iur. Marko Stanjko in stud. phil. Ivan Ozmec preglednikoma.

Določilo se je tudi natančnejše delovanje društva v najbližji bodočnosti. Naposled se je sprejel predlog stud. phil. Vladimira Pušenjaka, da prirejaj „Bodočnost“ tudi dijaške jour fixe v počitnicah ter tako goji družabno življenje med dijaštvom, koja naloga je društvu že itak po pravih naložena.

Popoldne se je vršila veselica. Dasi je bilo vreme skoro cel dan slabo, se je udeležilo veselice obilo število gostov, osobito iz Ljutomer, ki so na ta način pokazali, da se zanimajo za mlado društvo. Pevske točke so bile sprejete z burnim odobravanjem, osobito pesmi „Žitno polje“, koja je proizvajal vrli mešani zbor, pa „Po morju vibarnem“, koja pesen nepozabnega nam J. Freuensfelda je vglasil nadučitelj g. Schneider ter jo posvetil „Bodočnosti“. Glavno zaslugu na dobrem proizvajanju pevske točke ima neutrudni gosp. Zacherl, kateri je tekom kratkega časa izuril mešani in moški zbor do očarajoče preciznosti. Naše društvo mu izreka tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo.

V slavnostnem govoru je predsednik društva v kratkih besedah očrtal pomen in namen društva ter osobito povdarjal, kako se celo Slovenci v tujini, kakor veleč. g. prof. Štifter v Kalugi, zanimajo za društvo. Omenjal je, da ima društvo doslej precej ustanovnikov, ki so pokazali s tem živo zanimanje za mladi pokret in ki počejo novo društvo na ta način podpirati v obsežnem delovanju. Kot ustanovnike imamo zaznamovati doslej gg.: dr. M. Ploja, dr. Turnerja, cand. phil. Vajdo, dr. Chloupeka, dr. Grossmanna, g. Kukovca in prof. Štifterja. Omenjati je, da je imenoval nadalje govornik tudi veliko število podpornikov.

Končno je prečital telegrame, koje je dobilo društvo k svojem ustanovnemu občnemu zboru. Prišli so iz Ljubljane, Gradca, Gorice itd.

Igra „Zakonska sol“, za koje izvrstno prireditel gre posebna zahvala veleč. g. Razlagovi, je vzbujala pri občinstvu obilo zanimanja in veselja. Istotako je šaljivi nastop „Šotnik in njegov sluga“, proizvajan od gg. Misje in Mureckerja, izvalil veliko smeha.

Po končani veselici so se plesateljini pari prav dolgo v noč vrteli ob glasovih belotinske godbe. Že med raznimi točkami veselice pa so šla pisma šaljive pošte trumoma od roke do roke in zahvaliti se imamo neutrudnim poštaricam gđ. Irmi Replčevi, Pepici Pihlerjevi in Mirki Misja.

Tako se je obnesla naša prva slavnost prav dobro.

Kako bo delovalo društvo za svoje namene, širiti izobrazbo med slovenskim ljudstvom in mu na ta način dati krepke opore v njega težkem kulturno-gospodarskem ter političnem boju še nadalje, to bo pokazala bližnja bodočnost. Iz naroda za narod!

Politični pregled.

(Nagodbena pogajanja.) Pogajanja med Avstrijo in Ogrsko, ki so se začela s cesarjevim posredovanjem 10. julija, nikakor še niso končana, in bo treba menda premostiti še nekatere težkoče, predno bo stvar definitivno uravnana. Zato sta se sešla Körber in Szell v Lisu, kjer se bodo vršila pod predsedstvom cesarjevim še nadaljna pogajanja.

(Proračun dežele štajarske) za letošnje leto znaša 20.452.277 kron. Toliko je potrebščine, pokritja pa 10.711.673 kron. Primanjkljaj v znesku 9.740.600 kron se pokrije z doklado na pivo, z 10% užitnino, 45% priklado k direktnim davkom, s prispevkom drž. osebnih dohodarine in s prehodnim posojilcem 469.810 kron. Proračun je bil v deželnem zboru odobren. Razni poslanci so naglašali, da bodo vsled žalostnih deželnih financ treba zvišati deželne priklade.

(Češko-nemška sprava.) Jasna izjava čeških poslancev, da na noben način ne dopuste parlamentarne rešitve nagodbe, ako se jim ne da zadoščenje za razveljavljenje jezikovnih naredb, je prisilila ministrskega predsednika, da poskusi doseči med Čehi in med Nemci sporazumjenje tako, da bi niti Čehi niti Nemci na godbe ne pobijali iz političnih nagibov. Körber bi rad dal Čehom neko zadoščenje, ali če neče, da na mesto češke obstrukcije stopi nemška obstrukcija, mora pridobiti Nemce, da bodo zadovoljni. Körber hoče v ta namen pri spravni svetovanjih predlagati, naj privolijo Nemci, da se zopet uvede češki notranji uradni jezik, Čehi pa naj zato Nemcem dovolijo narodne kurije v deželnem zboru. Čehi pa s tem niso zadovoljni in ker tudi Vsenemci o kaki spravi nečejo ničesar vedeti, dokler se ne uvede nemški državni jezik, bodo najbrž Körberjeve nade na pravne konference splavale po vodi.

(Ogrsko.) Mažarski šovinisti vidijo rešitev „mažarskega vprašanja“ v tem, da bi poraslo število Mažarov na 30 milijonov. To naj bi se doseglo s tem, da se množi mažarsko prebivalstvo in pa da se pomažari še nekaj drugih narodnosti. A na eno ni drugo ni mogoče kajti Mažari so vsled nemoralnega življenja v naraščaju najbolj nazadovali in le Francozje so jim v tem pogledu še kos, po drugi strani pa se druge narodnosti čedalje bolj zavešajo svojih pravic, tako, da se Mažarom ne posreči, jih popolnoma potujčiti, to velja v prvi vrsti o Hrvatih. Danes je Mažarov slabih osem milijonov in pri tem številu tudi ostane.

(Nemški cesar) se je imel podati na Poznanjsko. Prebivalci, ki so Poljaki, katere hoče nemški cesar tlačiti, kakor je sam rekel v svojem govoru v Marienburgu, bi cesarja sprejeli, kakor bi ugajalo njim. To pa, kar ugaja Poljakom, ne ugaja naravno nemškemu cesarju Viljemu, in zaradi tega bi mu ne ugajal tudi sprejem, kakršnega so mu mislili prirediti Poljaki. Zato pa, kakor pišejo listi, cesar ne pojde na Poznanjsko.

(Tro-in dvozveza.) Ko je Bismarck dosegel zvezo med Avstrijo in Nemčijo, so sklenili Rusi in Francozi zvezo kot protitežje. Letos se je trozveza obnovila. Glede na to se poroča iz Rima: Vedno bolj prodira prepričanje, da je mogoče tesnejše zblizanje tro- in dvozveze. Vse te zvezne države naglašajo, da hočejo ohraniti mir. Zakaj bi bila torej tudi ožja zveza vseh peterih držav nemogoča? Italijanska vlada v prvi vrsti deluje na to. Dokaz temu je potovanje italijanskega kralja v Petrograd. Pa še nova dejstva bodo dokazala, da ni več toliko nasprotij med evropskimi državami. Če se združijo vse evropske države, potem je rešeno vprašanje glede vojnih stroškov. Sedaj, ko preji gospodarska nevarnost od Severne Amerike, je pač nujno potrebno, da evropske države v gospodarske namene porabijo več dohodkov, nego za pet milijonov vojakov in več tisoč vojnih ladij.

(Poštna vest.) Od 1. avgusta naprej se opravlja služba poštnega pota med uradoma v Dramljah in St. Jurju ob južni žel. vsak dan. Do sedaj je hodil poštni sel tod vsak teden samo štirikrat.

(„Šaleška čitalnica“.) Šaleška ti dolina — Kako se lepo ti bliščiš! — Vesela te je domovina — Ker tako krasno razcvetja. — S tem lepim verzom začenja se velepomembna pesen, s katero je rajni Davorin Trstenjak počastil slavnostno otvoritev „Šaleške čitalnice“ v Šoštanju dne 3. septembra 1882. Od takrat je poteklo že dvajset let. Sedaj stojimo pred novim praznikom. V proslavo tega dneva priredi „Šaleška čitalnica“ v Šoštanju, dne 3. avgusta t. l. na vrtu hotela „Avstrija“ sijajno veselico s sledečim sporedom: 1. V. Parma: „Mladi vojaki“, koračnica, udarjajo tamburaši. 2. Slavnostni govor, govori dež. posl. in častni občan, predsednik gosp. Ivan Vošnjak. 3. H. Volarič: „Gospodov dan“, poje mešan zbor. 4. Farkaš: „Loin du bal“, valse brilante, udarjajo tamb. 5. H. Volarič: „Slovenski svet, ti si krasan!“ poje moški zbor. 6. Farkaš: „Junak iz Like“, koračnica, udarjajo tamburaši. 7. Foerster: „Ljubica“, poje mešan zbor. 8. Farkaš: „Na valovih jadranskega morja“, tamburaši. 9. I. Hummel: „Brodar“, poje moški zbor s tenor-samospevom. 10. Farkaš: „Nočni stražari“, pesem, udarjajo tamburaši. 11. A. Nedved: „Domovini“, poje mešan zbor. 12. Farkaš: „Putnica hrvatskog junaka“, koračnica, udarjajo tamburaši. — Po dokončanem sporedu predstavljajo diletantje Josip Jurčičevo-Janko Kersnikovo igro v enem dejanju: „Berite, Domovino!“ Veselico otvori ob 4. uri pop. „Šaleška narodna godba“, koncertni del pa se prične ob 6. uri zvečer. — Vstop prost. — Ker je trg Šoštanj v narodnem oziru zelo važna narodna postojanka, ki je vedno izpostavljena sovražnim navalom, nadeja se čitalniški odbor, da bodo Slovenci od blizu in daleč z mnogobrojno udeležbo pokazali nasprotnikom, da je in ostane Šoštanj naš. Odbor „Šaleške čitalnice“.

(Dijaški shod v Šmarju pri Jelšah dne 3. avgusta.) Predpoldne 3. avgusta t. l. se vrši v Šmarju pri Jelšah dijaški zaupni shod, katerega skliče po § 2. društvenega zakona g. Štefan S. gadin, predsednik akad. društva „Triglav“. Dijake, ki se pripeljejo s predpoldanskimi vlaki od severa in juga, pričakujejo na postaji Grobelno vozovi, s katerimi se dijaštvo skupno pod zastavo „Triglavo“ pelje v Šmarje. Tamkaj jih sprejmejo Šmarčani. Po zajtrku je točno ob 10. uri začetek zaupnega shoda, h kateremu treba posebne pozivnice sklicatelja. Po dijaškem shodu je skupen obed v gostilni Jagodičevi. Shoda se udeležijo na rodno dijaštvo iz vseh slovenskih dežel.

(Ljudski shod v Šmarju pri Jelšah dne 3. avgusta.) Ljudski shod je oblatveno že do voljen ter bode obsegal za štajarske Slovence važne točke: Slovenske vsenčilisce (govori pravnik Kukovec), „Narodno šolstvo“ (govori nadučitelj Širmšek), „Politični položaj“ (govori posl. dr. Ploj), „Gospodarski položaj“ (govori dr. Karlovšek). Shod se vrši točno ob 3. uri popoldne na vrtu šmarskega župana g. Ferlinca. Izostati ne more nobena izmed navedenih točk, ker so vse zelo važne. Udeležba obeta biti vahkanska. Pridejo zastopniki celo iz Slov. gorice in iz Savinske doline. Za mir in red je točno poskrbljeno.

(Ljudska slavnost v Šmarju pri Jelšah dne 3. avgusta.) Po ljudskem shodu je velika ljudska slavnost v stekleni dverani Jagodičevi. Sodelovala bodo mnoga slavnoznana pevska društva in znana šmarska narodna godba. Spored je zelo obsežen in raznočen. Shod in slavnost sta seveda vsakemu Slovincu pristopna. Pri ljudski slavnosti bodo se prostovoljno prispevki za pokritje stroškov seveda hvaležno sprejemali, prebitek bi bil za „Dijaški dom“ celjski. Nikdo torej naj ne zamudi te znamenite narodne slavnosti!

(Konjiško učiteljsko društvo) zboruje v četrtek 7. avgusta t. l. ob pol 11. uri predpoldne v slovenski šoli v Konjicah po sledečem sporedu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo o sadjarakem in vstopnem tečaju v Mariboru in v vstopnem tečaju v Ljubljani (poročila izv. Čeb. in Jurk.).

3. Društvene zadeve. 4. Vprašalna skrinjica. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vljudno Čeb. t. č. predsednik.

(V Konjicah) nameravajo prirediti 31. avg. t. l. veliko veselico v prid „Dijaškega doma“ v Celju. Ta ideja Konjičanov je dobra in nad vse hvalevredna. Daj Bog da bi bila ta veselica, ki mora na vsak način imeti značaj velikega narodnega taborja, oznanovanka boljše bodočnosti konjiškega Slovenstva. O tamošnjih Slovencih smo nedavno prejeli poročilo, ki priča o mlačnosti narodnega življenja, v čitalnici se sliši baže največ nemška govornica, in ko se je tam vršila veselica veteranov so neki celo narodnjaki prodajali plavice. To je gotovo vse graje vredno. Upamo, da se bodo tudi tam razmere v narodnem oziru obrnile na boljše. Da pa pošiljajo nekateri svoje otroke v „šulferajnsko“ šolo, to dejstvo je pa tako kričeče, da bi nam zmanjkalo besed, če bi hoteli to po zaslugi ožigosati.

(Nova poštna oddajalnica.) Dne 1. avgusta t. l. se je postavila pri Sv. Kunigundi na Pohorju poštna oddajalnica, ki je po poštne poti v vsakodnevni zvezi s pristojnim uradom v Zg. Žrečah pri Konjicah.

(V Žičah) ima bralno društvo dne 10. avgusta t. l. občno zborovanje, pri katerem se sklene poluletni račun, voli za odstopivšega gosp. Časla novi tajnik, ter uredi ostale rešitve čakajoče važne zadeve. Po končanem zborovanju vrši se odborova seja za narodno veselico, katera se priredi dne 31. avgusta t. l. z igro, deklamacijami, petjem, godbo, govori srečelovom, šaljivo pošto in plesom. Čisti dobiček namenjen bo „Dijaškemu domu“ v Celju. Natančneje o tej slavnosti tekom časa.

(Političen shod) se vrši v nedeljo, dne 3. t. m. v Dovžah pri Slov. Gradcu; govoril bo državni poslanec g. Robič in peželnj poslanec g. Vošnjak.

(V deželno kopališče Rogatec-Slatina) je do 29. m. m. prišlo 1162 strank z 1768 osebami.

(Na Slatini), kjer biva sedaj škof Strossmayer, se je sestavil poseben odbor, da proslavi dne 5. avgusta t. l. škofov diamantni doktorski jubilej. V ta namen tudi pride na Slatino deputacija dunajskega vsenčilisce, da izroči staremu jabiljarju obnovljeno doktorsko diplomu.

(Iz Središča) se poroča, da je tam razglašena vladna prepoved obnejnega prometa s konji, ker sta se dogodila v bližnjem mestecu Čakovcu dva posamezna slučaja obolenja konj na smrkliju. Ta kužna odredba ni prav nič opravičena.

(Porotno zasedanje v Mariboru.) Za tretje porotno zasedanje je letu 1902 pri okrožnem sodišču v Mariboru je imenovan predsednikom porotnega sodišča dvorni svetnik in predsednik okrož. sodišča R. Greisdorfer, njegovim namestnikom pa deželni sodni svetniki dr. F. Voušek, dr. J. Pevetz in A. Morcutti.

(Kje je Brezno?) Nemški „Fresen“! Menda nekje na Spod. Štajarskem blizu Mute! Tam baje ne razumejo slovenski — vsaj g. župan ne, ker je neki občini iz Koroške vrnil slovensko ulogo, utemeljevaje, da se zapisnik ne more rešiti, ker je slovenski — naj se torej pošlje nemški! Poslal se ji je sicer drugi zapisnik, a ne nemški — ampak pritožba in c. kr. okrajno glavarstvo v Sl. Gradcu bo, upamo, g. župana že poučilo, kako se reši jejo vloge, katerih sam ne razume! Ne čudili bi se, če bi kaj takega storila občina, ležeča v nemškem kraju — a Brezno s svojimi 900 prebivalci (med temi je čez 80 Mohorjanov, gotovo torej pretežna večina slovenska) si upa storiti kaj takega. To je nezaslišno! Slovenskim uradom pa naj bode ta slučaj v pouk, kako naj postopajo v uradovanju.

(Bralno društvo pri Sv. Andražu v Slov. goricah) priredi v nedeljo dne 3. avgusta t. l. ob 3. uri popoldan v šoli veselico s petjem in gledališko igro „Kmet Herod“. Po veselici prosta zabava v gostilni g. Jož. Rola. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Umrl je) dne 27. m. m. pri Sv. Nikolaju pri Laškem župnik Jak. Smole. R. i. p.!

(Nova planinska koča) na Lisci (947 m) blizu Sevnice se otvori še ta mesec.

(Zastrupljen) lički tehničar ravnatelj prve tržaške čitalnice rita g. A. Ribeski je umrl na

svojem posestvu pri Vidmu pri Krškem. Sumi se, da ga je zastrupila zlobna roka.

(Umrl je) v Gradcu višjesodni svetnik v p. Henrik Seltz v starosti 78 let.

(Vsenemške demonstracije) so bile te dni v Gradcu, ko se je vršila nemška pevska slavnost, na dnevnem redu. Slavnostnega spreveda so se udeležili tudi c. kr. uradniki. „Frankfurtarce“ so razobesila tudi nekatera državna poslopja. Vsa slavnost se je vršila v najfanatičnejšem vsenemškem duhu; mlado in staro graško prebivalstvo je kar norelo in rjavelo samega besnega nacionalizma. V soboto zvečer je graški župan na komerzu v prvi vrsti napil — nemškemu cesarju.

(Premije za kače.) Deželni odbor štajarski naznanja z naredbo od 24. julija t. l. št. 28.525, da za naprej do kakega novega ukrepa ne izplačuje več premij za ubite strupene kače, in da se mu torej kače ne smejo več pošiljati na zoologični oddelek deželnega muzeja v Joanneum u.

Deželni zbori.

V dalmatinskem dež. zboru je bil v zadnji seji minolega zasedanja v soboto sprejet načrt zakona, glasom katerega smejo biti sprejeti v privatne zavode le taki otroci, katerih materni jezik je naučni jezik v dotičnem zavodu. Povo dom družega čitanja tega načrta je izjavil vladni zastopnik dvorni svetnik Nardeli, — da vlada odklanja ta načrt, češ, da isti krši pravice staršev do samodoločbe učnega jezika otrok!!

V češkem deželnem zboru je nemški posl. dr. Baernreither predlagal glede jezikovnih razprav nekaj provizorij, tako, da bi se ugodilo Čehom za prvo s tem, da bi se uvedel češki notranji jezik pri sodiščih v čeških in mešanih krajih; v takozvanem zaprtem nemškem jezikovnem okrožju pa da bi se nameščali sami nemški uradniki. Razun tega naj bi se ustanovilo izključno nemško obratno vodstvo za železnice na Češkem. Čehi pa so tak predlog odklonili in je dr. Harold v imenu češkega kluba izjavil, da za dosego sporazuma v jezikovni zadevi treba le nekoliko dobre volje in nasprotja bodo takoj odpravljena.

V nižje-avstrijskem dež. zboru je znani renegat posl. Kolisko v sklepi seji predlagal, naj se določi nemščina za učni jezik na vseh javnih ljudskih in meščanskih šolah. Dejstvo samo pa, da je staval predlog v zadnji seji deželnozbornega zasedanja, kaže, da niti predlagatelj ni smatral stvari za resno.

Zdaj so že vsi deželni zbori zaključili za sedanje.

Druge slovenske novice.

(Šolstvo v Ljubljani.) Lani je bilo v Ljubljani šolobveznih otrok v starosti od 6—14 leta 4239.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je v seji dne 10. t. m. sklenila, deško šolo v Trstu razširiti s prihodnjim letom v petrazrednico, šolo v St. Rupertu pri Velikovu pa v štirirazrednico.

(Pouk za obrtnike.) Naučno ministrstvo je odobrilo program glede prirejevanja obrtnopoučnih tečajev na raznih krajih kranjske dežele in v ta namen nakazalo primeren znesek. Rečeni program je sestavilo ravnateljstvo ljubljanskih umetno-obrtnih strokovnih šol.

(Maturo) na gimnaziji v Kranju je delalo 26-abiturientov. Z odliko so napravili trije, 15-abiturientov jo je napravilo z dobrim uspehom, sedem abiturientov, med njimi dva eksternista, bo delalo na jesen ponavljajno skušnjo iz ednega predmeta, eden je pa reprobiran za celo leto.

(Nova cesta.) Iz Železnikov se poroča, da nad 500 delavcev gradi novo deželno cesto od Podrešta do Podbrda na Gogiškem. Vsa cesta bo dolga 14 km, izdelane je že 4 km. Stroški so proračunjeni na 700.000 K.

(Stavka v Litiji.) V Schwarzovi predilnici v Litiji so ustavile delavke delo, ker so se jim znižale plače za 20 odstotkov.

(72letna starica utonila valed pijanosti.) 72letna Mina Rebolj iz Tenetiča v kranjskem okraju je isjala kaj. Četrti liter spijala. Pijana je utonila v Litiji, da je našla v vodi, kjer je utonila.